

Efeziërs 4: 1-32

Opbouw

Hoofdstuk vier van de Efeze-brief luidt het begin in van een aantal praktische raadgevingen die Paulus uit de gevangenis geeft. Door zijn drie-jarig verblijf bij de gemeente van Efeze was hij goed op de hoogte met de problemen die daar speelden. In dit hoofdstuk behandelt hij:

- het spanningsveld van de eenheid van de gemeente, (vs. 1-6)
- het volstrekt unieke karakter van elke gelovige, (vs. 7)
- het doel van de troonsbestijging van Christus (vs. 8-10)
- de meervoudigheid van het leiderschap in de vijfvoudige bediening (vs. 11-12)
- de volwassenheid van de gelovige (vs. 13)
- de onderlinge samenhang van alle delen in het Lichaam van Christus. (vs.14-16)
- de nieuwe levenswandel (vs. 17-32)

Uitgewerkt wordt in deze studie het begrip eenheid, Christus daden na Zijn sterven, de vijfvoudige bediening, volwassenheid in het geloof, de nieuwe levenswandel.

Exegese

1. *Als gevange(a) in den Here, vermaan(b) ik u dan te wandelen waardig(c) der roeping(d), waarmede gij geroepen zijt,*

- a. 1198 desmios, gevangene, in banden zijn
- b. 3870 parakaleo, aanmanend bemoedigen, vermanen
- c. 516 axios, waardig, passende
- d. 2821 klesis, roeping, uitnodiging

Paulus, gaat nu praktisch worden. Hij spreekt de mensen in Efeze er op aan, dat zij waardig het evangelie moeten wandelen, in overeenstemming met hun roeping. Hij wil ze vermanen, d.w.z. aanmanend bemoedigen. Hij doet dat door te laten zien dat ondanks hij gevangen zit, hij kracht geeft aan zijn boodschap door volharding.

2. *met alle nederigheid(a) en zachtmoedigheid (b), met lankmoedigheid(c), en elkander in liefde(d) te verdragen(e),*

- a. 5012 tapeinophrosune, nederigheid, - over zichzelf
- b. 4236 praotes, mildheid, "gentle"
- c. 3115 makrothumia, geduld, langzaam tot wraak
- d. 26 agapa, opofferende liefde
- e. 430 anechomai, lijden, dragen, verdragen, sterk zijn

Nederigheid, d.w.z. geen hoge dunk hebben van zichzelf, met geduld en mildheid, waarbij iemand langzaam is tot wraak, en in zich zelf opofferende liefde elkaar te verdragen. Paulus weet dat het niet simpel "lief zijn voor elkaar" is, maar dat het veel kost.

3. *en u te beijveren(a) de eenheid(b) des Geestes te bewaren(c) door den band(d) des vredes(f);*

- a. 4704 spoudazo, haast maken met, ijveren, zorgzaam
- b. 1775 henotes, eenheid, unaniem,overeenstemmen
- c. 4886 sundesmos, dat wat samen bindt, band, bundel
- d. 1515 eirene, vrede, stilte, harmonie, veiligheid

Het gaat er om dat we haast maken met de eenheid te bewaren. De eenheid wil zeggen dat we overeenstemmen met elkaar. Het duidt een eenheid aan, die meer is dan verstandelijke eenheid, maar die ook een geestelijke eenheid inhoudt. We dienen zorgvuldig om te gaan met deze eenheid, deze te beschermen en te bewaren.

4. één(a) lichaam(b) en één Geest(c), gelijk ook gij geroepen(d) zijt in de ene(e) hoop(f) uwer roeping,

- a. 1520 heis, een
- b. 4983 soma, lichaam
- c. 4151 pneuma, Geest, wind, adem
- d. 2564 kaleo, roepen, - met luide stem, uitnodigen
- e. 3391. mia, een, eerste, enige

De band des vredes brengt ons in een zeventvoudige eenheid. Deze punten zijn stuk voor stuk zo essentieel dat ze ook de eenheid raken van het geloof. Indien er geen overeenstemming in een gemeente of groep is over deze punten dan zal altijd de eenheid doorbroken worden.

- één lichaam
- één Geest
- ene hoop(de enige hoop)
- één Heer
- één geloof
- één doop
- één God en Vader

5. één Here(a), één geloof(b), één doop(c),

- a. 2962 kurios, Heer, meester, de bezitter van een goed
- b. 4102 pistis, geloof, verzekering
- c. 908 baptisma, doop, onderdompelen, overweldigen

De opsomming wordt voortgezet. Opmerkelijk is de verbinding tussen geloof en doop(!)

6. één God en Vader van allen(a), die is boven(b) allen en door(c) allen en in(d) allen.

- a. 3956 pas, allen, alle dingen, iedereen
- b. 1909 epi, op, in, over
- c. 1223 dia, doord. 1722 en, in, door met

Allen hier vier keer herhaald is steeds het zelfde woord. Paulus lijkt te benadrukken dat hij werkelijk meent dat het God om alle mensen te doen is. We kunnen gezien de veelheid van punten die genoemd worden rond de band des vredes, niet de conclusie trekken dat alle mensen nu behouden worden. Paulus spreekt hier immers de gelovigen aan die de eenheid des Geestes ontvangen hebben.

7. Maar aan een ieder(a) onzer afzonderlijk is de genade gegeven, naar de mate(b), waarin Christus haar schenkt(c).

- a. 1538 hekastos, iedere man, iedereen, elke
- b. 2596 metron, maat, weeginstrument
- c. 1431 dorea, gift, aanbidding

God geeft in Zijn soevereiniteit elk mens naar een bepaalde maat. Het is een gift of een aanbidding van Christus. Het initiatief ligt dus in God en niet bij de mensen zelf.

8. Daarom heet(a) het: opgevaren(b) naar den hoge(c) voerde(d) Hij krijgsgevangenen (e) mede, gaven(f) gaf(g) Hij aan de mensen(h).

- a. 3004 lego, zich uitspreken, zeggen, onderwijzen
- b. 305 anabaino, opgaan, opspringen, oprijzen
- c. 5311 hupsos, hoogte, hoog, hemel
- d. 161 aichmalosia, krijgsgevangen
- e. 162 aichmaloteuo, krijgsgevangen maken
- f. 1325 didomi, geven, garanderen
- g. 1390 domata, giften

h. 444 anthropos, mens, alle mensen

We lezen hier, dat Christus naar de hoge ging, wat ziet op de hemelvaart. Verder staat hier letterlijk: Krijgsgevangenen, maakte hij krijgsgevangenen. Mogelijk ziet dat op wat in 1 Petr. 3:18-21 genoemd wordt. Christus verkondigt daar het evangelie aan de mensen uit de tijd voor de zondvloed. Paulus citeert hier Ps. 68:19. Een psalm van David, waarin Christus gezien wordt als de Koning door Paulus die uitdeelt van Zijn overwinning.

9. *Wat betekent(a) dit: Hij is opgevaren(b), anders dan dat Hij ook nedergedaald(c) is naar de lagere, aardse gewesten(d)?*

- a. epo spreken, zeggen,
- b. 305 ananbaino, opgaan, opspringen, oprijzen
- c. 2597 katabaino, neer dalen,
- d. 2737 katoteros, lagere
- 3313 meros, delen, verblijfplaats
- 1093 ge, aarde, land, grond

De apostolische geloofsbelijdenis spreekt over: nedergedaald ter helle. Dit artikel van het geloof wordt gebaseerd op dit gedeelte. Het is gezien de context echter niet aannemelijk dat Paulus hier stelt dat Jezus in de hel is geweest. Het gaat hier namelijk om een tegenstelling tussen hemel en aarde. Opvaren betekent eerst nederdalen. Enkelen leren dat Christus moest nederdalen in de hel, om in de vorm van een transactie tussen God en satan de mensen vrij te kopen. Weer anderen leren dat de hel uitsluitend is voor de satan en de gevallen engelen, en omdat Christus daarin afgedaald zou zijn, werd satan schuldig, omdat hij iets illegaals deed. Daardoor zou God de mensen hebben kunnen redden van de zonde. Weer anderen leren dat Christus in de hel gepijnigd werd. Wanneer we de zaak ook in haar verband bekijken, dan zijn er weinig argumenten om deze zin te handhaven in de apostolische geloofsbelijdenis. De reformatorische traditie spreekt er over dat dit duidt op de "helse benauwdheid", (Heidelbergse Catechismus vr. 44). We lezen dat Christus de hemelse gewesten gereinigd heeft (Hebr. 9:23) We lezen ook dat hij "de hemelen is doorgedaald" (Hebr. 4:14). Persoonlijk geloof ik dat Christus toen Hij stierf aan het kruis van Golgotha de prijs volkomen betaald heeft. Het is volbracht! Dit is een definitieve uitdrukking. In de tijd tussen sterven en opstanding is er gebeurd wat we lezen in Hebr. 9:23, de reiniging van de hemelse gewesten en een verkondiging aan degenen uit de voortijd. 1 Petr 3:18-21.

Uiteraard is het wel zo dat Christus door Zijn begrafenis nederdaalde in de diepte van deze aarde. Symbolisch werden daarmee ook alle zonden begraven. Maar om op basis van deze tekst aan te nemen dat Christus in de hel is nedergedaald gaat op grond van de tekst als zodanig te ver. Temeer daar nergens de hel zo beschreven wordt en de satan met alle demonen pas in het eindoordeel in de hel geworpen zullen worden. (het voert buiten het bestek van deze studie om de onbijbelse transactie-leer nader te weerleggen)

10. *Hij, die nedergedaald(a) is, Hij is het ook, die is opgevaren(b) ver boven alle hemelen(c), om alles tot volheid(d) te brengen.*

- a. 3597 katabaino, neer dalen,
- b. 305 ananbaino, opgaan, opspringen, oprijzen
- c. 3772 ouranos, hemel, lucht
- d. 4137 pleroo, vervullen, vullen, compleet maken

Christus is naar de hemel gegaan om daar alles tot volheid te brengen. Zijn werk daar bestaat uit het bereiden van een huis voor alle gelovigen (Joh. 14:1-14). Hij pleit daar voor de gelovigen (Rom 8:34).

11. *En Hij heeft zowel apostelen(a) als profeten(b) gegeven, zowel evangelisten(c) als herders(d) en leraars(e),*

- a. 652 apostolos, gezondene met een opdracht
- b. 4396 profetes, iemand die verborgen dingen verklaart
- c. 3588 euaggelistes, brenger van goed nieuws
- d. 4166 poimen, herder
- e. 1320 didaskolos, onderwijzer

Aangezien de gemeente van Jezus Christus een door God ingesteld organisme is en niet een door de mens opgezette organisatie, worden de bedieningen (diakonia) niet door mensen vastgesteld, maar door God gegeven "tot opbouw van het lichaam van Christus". Een bediening is dus eigenlijk een gift van God aan de gemeente. Naar de liefde en naar de gaven van de Geest kan men streven (I Cor. 14:1). Naar een bediening niet. De Heer wijst Zelf mensen aan om als apostel, profeet, evangelist, herder en leraar op te treden. Hoewel iedere christen een bepaalde taak kan verrichten in de gemeente, willen wij ons in deze studie bepalen tot de vijf bedieningen, zoals genoemd in Ef. 4.11. Tevens gaan we daarna wat dieper in op het ambt van opziener en diaken.

In deze studie gaan we er vanuit dat de mensen die in een bediening of ambt aangesteld zijn in de gemeente gezanten van Christus zijn. "Wij zijn dus gezanten van Christus, alsof God door onze mond u vermaande; in naam van Christus vragen wij u: laat u met God verzoenen." 2 Cor. 5:20 Het grieks gebruikt hier het woord "presbeuo" voor, afgezant van, ambassadeur, iemand die namens de koning een verbond mag sluiten. Dit zelfde woord vormt ook de stam voor het begrip oudste, nml. presbuteros. We dienen te beseffen dat de ambten en bedieningen dus een representatie van Christus hier op aarde zijn. Men spreekt met gezag bekleed namens Christus. Binnen de charismatische groepen is er vaak een lage waardering geweest van het gezag van de ambten en de bedieningen. In de kerken is er vaak een hele hoge waardering geweest van dit gezag, waardoor soms zelfs het zicht op de bijbel verloren ging. Het is onze opdracht om zowel de bedieningen als de ambten hun van God gegeven plaats binnen het Lichaam van Christus te geven.

Apostelen

Het woord apostel betekent gezondene. Het grieks gebruikt twee woorden voor het bij ons bekende begrip apostel:

Apostolos: apo = van stello = zenden
Apostolè: zending, opdracht, geeft "apostelschap" aan

In het NT komt het begrip "apostolos" 79 keer voor, terwijl dit 68 keer door Lukas of Paulus gebruikt wordt. Johannes gebruikt het woord geen enkele keer in zijn brieven of Evangelie.

Apostolos wordt in het NT gebruikt voor vier verschillende situaties, die ook de progressie tonen in de uitwerking van deze bediening.

1. De verhouding tussen Jezus Christus en Zijn Vader. Hebr. 3:1,(Apostel en Hogepriester). Jezus is daarin de eerste Apostel.
2. De groep van de twaalf die met Christus als discipelen optrokken. Luk 6:13 en 9:10 en Hand. 1:22. Het wordt ook in Openb. 21:24 nog bevestigd, dat dit een speciale groep was, die een bijzondere plaats innam.
3. Paulus die door de Heer Jezus Christus zelf geroepen werd tot apostel. 1 Cor 9:1 en 2, en 15:8,
4. In breder verband wordt de term apostel ook regelmatig gebruikt: in Hand. 14: 4 en 14 heeft het betrekking op Paulus en Barnabas, Rom. 16: 7 noemt Adronikus en Junias, als "mannen onder (grieks stelt: behorend tot) de apostelen in aanzien". 1 Cor. 12: 28 noemt "apostolos" als onderdeel van het onderwijs over de gaven en bedieningen. 2 Cor. 8:23 noemt "anderzijds zijn onze broeders afgevaardigden (apostolos) der gemeente en een eer van Christus". In Efez. 4:11 wordt "apostolos" genoemd als één van de vijf bedieningen. In Phil. 2:25 wordt

Epaphroditus ook een apostel genoemd (NBG: afgevaardigde). In 1 Tess. 2:6 stelt Paulus: "hoewel wij ons als apostelen van Christus hadden kunnen laten gelden". Dit "wij" slaat logisch terug op vs. 1 waar Paulus, samen met Silvanus en Timotheus genoemd wordt.

Apostolè komt 4x voor in het NT, nml. in Hand. 1: 25, Rom. 1:5, 1 Cor. 9:2 en Gal. 2:8

In Hebr. 3:1 zien wij dat Jezus dé apostel is. Dat geldt echter voor alle genoemde bedieningen. Jezus is ook dé profeet, dé evangelist, dé herder en dé leraar. Matth. 10:1-2 laat zien hoe mensen veranderen van discipelen in apostelen, omdat zij door de Heer gezonden worden. In vers 1 wordt nog gesproken over de 12 discipelen en in vers 2 lezen wij: "En dit zijn de namen van de 12 apostelen". De Heer wijst aan en Hij zendt!

Een apostel is een door Christus gezondene, een pionier die het fundament legt, een gemeente sticht en toezicht houdt. Bij de bekering van Paulus zien wij duidelijk dat de Heer Paulus kiest voor de taak van apostel (Hand. 26:15-18). Bij verder lezen in de bijbel ontdekken wij dat Paulus, volgens zijn opdracht, ook geheel heeft gehandeld als apostel (1 Cor. 9:1-2). In 1 Cor. 3:10 omschrijft Paulus zijn taak als apostel als volgt: "Naar de genade Gods, die mij gegeven is, heb ik als een kundig bouwmeester het fundament gelegd, waarop een ander voortbouwt".

Het is haast onnodig op te merken dat de duivel alles misbruikt om de gemeente te misleiden. Zo kennen wij schijnapostelen (2 Cor. 11:13), valse profeten, enz. "Immers de satan zelf doet zich voor als een engel des lichts. Het is dus niets bijzonders, indien ook zijn dienaren zich voordoen als dienaren der gerechtigheid; maar hun einde zal zijn naar hun werken" (2 Cor. 11:14-15). De geestvervulde christen zal echter een door God gegeven bediening altijd herkennen!

In het algemeen kunnen we dus de conclusie trekken dat "de apostel" vooral gekenmerkt wordt door "zijn gezonden zijn". Hij is een man die vanuit roeping door de Heer zelf een taak moet volbrengen. Het apostelschap werd gekenmerkt door bovenmatige vrucht op prediking en lijden voor de naam van Christus. De apostel is als regel begiftigd met een breder scala van gaven, teneinde toegerust te zijn voor zijn taak van Evangelieverkondiging, gemeentestichting, training van leiders en bescherming van de gemeenten. Paulus geeft aan dat zijn taak die is van "bouwmeester" (1 Cor 3:10). Apostelen leggen samen met profeten het fundament van de gemeente. (Efez. 2:20.)

Ten aanzien van de "apostel" springen twee van de bijbel afwijkende gedachten eruit:

a. De apostolische successie (Bijv. Rooms Katholieke Kerk en de Grieks-orthodoxe kerk). Slechts zij die door handoplegging een rechte lijn met de apostelen kunnen aanwijzen, zijn wettig geordend in de gemeente van Christus. De regeermacht wordt daardoor volledig in handen gelegd van een geestelijke elite, die zichzelf via coöptatie in stand houdt.

b. Het verdwijnen van de bediening van apostel met de dood van de twaalf. Deze gedachte is alleen te baseren op Hand. 1: 21 en 22, waarbij het criterium gesteld wordt dat een apostel moet zijn, iemand die vanaf de doop van Johannes behoort heeft tot de kring rond de discipelen. In deze is het goed om te realiseren dat deze besluitvorming via het werpen van het lot (dat overigens gelukkig nu geen gemeengoed meer is) plaats vond vóór de uitstorting van de Heilige Geest. Afwijking op deze regel is in ieder geval de apostel Paulus. Dit wordt door de aanhangers van deze lering meestentijds verklaard uit zijn bijzondere roeping te Damascus door Christus zelf. Zowel de reformatorische als de evangelische en charismatische tekstcommentatoren geven echter expliciet aan dat o.a. Paulus in zijn brieven het apostelschap niet beperkte tot de twaalf. Mannen met een concrete en heldere roeping, verbonden met een uitzonderlijke zalving in prediking en onderwijs werden gerekend tot de apostelen. Paulus noemt dit "het zegel". De bredere groep van apostelen dan uitsluitend de twaalf wordt ook bevestigd uit de vroegste niet-canonieke nieuw-testamentische geschriften.

Kenmerkend voor de apostel, zeker gezien tegen het licht van de voorbeelden van de nieuw-testamentische apostelen, is hun besef van roeping voor een bepaalde taak, waarin men zich

"gezondene" weet. Sterk zijn apostelen als pioniers, in het uitzetten van de grote lijnen, ze zijn daarin "bouwmeesters". Zwak zijn ze vaak in het continueren van een bepaald werk, wanneer het zich consolideert. zie ook: [teamrollen bedieningen](#)

Profeten.

Een profeet is iemand, die spreekt onder de inspiratie van de Heilige Geest. Meestal zal dat spontaan zijn, hoewel God het hem ook van te voren kan laten zien. Profeet betekent letterlijk: "hij die aanzegt" (Grieks: profètès). De profeet geeft in eerste instantie geen leiding in de gemeente. Hij helpt de voorganger/oudsten wel nieuwe wegen te ontdekken of een andere weg in te slaan. Omdat hij openbaring door Gods Geest heeft over huidige of toekomstige gebeurtenissen krijgt b.v. de herder een nieuwe richting om de schapen verder te leiden. De ene bediening vult de andere aan. Zij kunnen niet buiten elkaar. Een voorbeeld van een N.T.-profeet is Agabus (Hand. 11:27-30). Hij kondigt aan dat er een grote hongersnood zou komen, "die dan ook gekomen is onder Claudius". De mensen waren er op voorbereid en konden hun maatregelen treffen. Het woord van de ware profeet komt altijd uit. Zie ook Hand. 21:10-14. Voor alle duidelijkheid nog even: niet iedereen die profeteert, hoeft de bediening van profeet te hebben. De profetie, die wij in de gemeente horen is meestal stichtend, vermanend en bemoedigend (I Cor. 14:3), terwijl de profeet in zijn bediening meer openbaring zal hebben m.b.t. de toekomst.

Evangelisten.

De evangelist (grieks: euaggelistès) is letterlijk een prediker van de blijde boodschap. Hij kan heel goed de aanstoot geven tot het ontstaan van een nieuwe gemeente, maar zal dan toch meteen moeten uitzien naar de hulp van andere bedieningen. In Hand. 8 is Philippus een duidelijk voorbeeld van een evangelist. Petrus en Johannes komen hem te hulp om het fundament voor een nieuwe gemeente verder te leggen. In onze tijd doen plaatselijke gemeenten vaak een beroep op evangelisten voor het houden van campagnes e.d. De nieuw-bekeerden kunnen dan worden opgevangen door de plaatselijke gemeente. Zelf zal de evangelist ook onderdeel willen zijn van een plaatselijke gemeente. Voor iedereen geldt uiteraard "Doe het werk van een evangelist" (II Tim. 4:5). De bediening van evangelist is echter van God gegeven.

Herders.

De herder zorgt voor de kudde Gods (grieks: Poimèn). Hij leidt deze en voedt haar. Deze bediening lijkt erg veel op het ambt van oudste. Het verschil is echter dat een oudste mag streven naar dit ambt en benoemd wordt op grond van bepaalde persoonlijke eigenschappen. Hij moet voldoen aan een aantal voorwaarden en kan dan gekozen worden (I Tim. 3:1-7). Voor de bediening van herder geldt echter dat deze (Ef. 4:11) door God wordt gegeven aan het lichaam. Waar een bediening kan worden ingezet voor het universele lichaam van Christus is het ambt van oudste meestal strikt plaatselijk. Toch worden oudsten vaak als herders aangeduid, zoals b.v. in I Petrus 5:1-4. Een oudste moet veelal bekwaam zijn om het werk van een herder te doen en vaak ook nog kunnen functioneren als leraar. (I Tim. 3:3).

In sommige kringen is het herderschap met veel gezag en autoriteit omgeven. Hoewel de herder een eindverantwoordelijkheid in de gemeente draagt, heeft hij toch allereerst een dienende taak om de kudde Gods te hoeden.

Leraren

De leraar (grieks : Didaskalos) is er om de gemeente te onderwijzen in het Woord. Het is zijn verlangen om alles te bewijzen vanuit het Woord. In alle gevallen zal de leraar zeer nauw moeten samenwerken met de herder. Samen zullen zij de kudde Gods moeten hoeden en onderwijzen. We

zullen ook alert moeten zijn op dwaalleraren, de zgn. pseudodidaskalos (2 Petr. 2:1).

Voor alle bedieningen geldt: "om de heiligen toe te rusten tot dienstbetoon, tot de opbouw van het lichaam van Christus" (Ef. 4:12). Hoewel dus niet alle gelovigen één van deze vijf bedieningen zullen bezitten, hebben zij wel allen de taak om te helpen bouwen aan de gemeente en elkaar te stichten. Door God gegeven leraren zijn ook direct herkenbaar omdat hun onderwijs bestaat uit dienstbetoon. Als regel zullen zij zeer voorzichtig zijn met speculatieve leringen, of theorieën.

Tekstgedeelten: Matth. 23:8; Joh. 3:2; Hand. 13:1; 1 Cor. 12:28,29; Hebr. 5:12 en Jac. 3:1;

12 om de heiligen(a) toe te rusten(b) tot dienstbetoon(c), tot opbouw(d) van het lichaam(e) van Christus,

- a. 40 hagios, heiligen, niet te blameren mensen
- b. 2677 katartismos, volledig toerusten
- c. 2041 ergon, werken daden, doen / 1248 diakonia, bediening, dienstbaarheid
- d. 3619 oikodome, opbouw, stichten
- e. 4983 soma, lichaam,

Het doel van de bedieningen is het toe rusten van de heiligen. Het woord toerusten drukt ook volledigheid uit. We kunnen geen eenzijdige boodschap brengen, maar we dienen de "volle raad Gods" te verkondigen.

13 totdat wij allen de eenheid(a) des geloofs en der volle kennis(b) van den Zoon Gods bereikt(c) hebben, de mannelijke rijpheid(d), de maat(e) van den wasdom(f) der volheid(g) van Christus.

- a. 1775 henotes, eenheid, unanimiteit, overeenstemming
- b. 1922 epignosis, precieze en correcte kennis
- c. 2658 katantao, komen, tot iets naderen,
- d. 5046 teleios, volgroeid, perfect, volmaakt
- e. 3358 metron, maat, weeginstrument
- f. 2244 helikia, formaat, leeftijd, volwassenheid
- g. 4138 pleroma, volheid, vervulling

We mogen ons zelf steeds de maat nemen. De maat is volwassenheid, volmaaktheid, volgroeid zijn. Dan beantwoorden we aan het beeld van de volheid van Christus.

14 Dan zijn we niet meer onmondig(a), op en neder(b), heen en weder geslingerd(c) onder invloed van allerlei wind(d) van leer(e) door het valse spel(f) der mensen, in hun sluwheid(g), die tot dwaling(h) verleidt(i),

- a. 3516 nepios, kind, baby, onopgevoed
- b. 2831 kludzonizomai, op en neer geslingerd in golven
- c. 4064 periphero, weg leiden, weg brengen, onzeker
- d. 417 anemos, wind, sterke wind, luchtstroom
- e. 1319 didaskalia, doctrine, lering, onderwijs
- f. 2940 kubeia, vals spel (bij dobbelen = kube)
- g. 3834 panourgia, sluwheid, list, valse wijsheid
- h. 3180 methodeia, list, kunstgreep, "methodes"
- i. 4106 plane, misleiding, waan, zinsbegoocheling

Vele christenen leven als een baby, onopgevoed en zonder richting in hun leven. Zij worden heen en weer geslingerd door allerlei valse spelletjes van mensen, die hen er toe verleiden om methoden te gebruiken, of kunstgrepen, om zo in een waan of zinsbegoocheling de weg verder kwijt te raken. We zien hier de typische tekening van de dwaalleraren die ons proberen via korte simpele methoden af te brengen van de unieke en persoonlijke weg die God wil gaan met elke gelovige. Enkele voorbeelden in

Saret - Efeziërs hoofdstuk 4

onze tijd van methodes die het christendom verleiden zijn te kenmerken door hun eenzijdigheid van de benadering van de Schrift. Kijken we eerst even naar de kenmerken van de dwaalleraren:

2 Petr. 1:16 - 2 Petr. 2:3 laat ons de meest centrale karakteristieken van de dwaalleraar:

- a. zij loochenen Jezus Christus;
- b. zij hebben een losbandige levensstijl;
- c. zij worden gedreven door hebzucht.

We zien dat ook in Ef. 4:19 en op verschillende andere plaatsen.

Welke methoden volgen zij o.a.:

1. Verborgene kennis (gnostiek)
2. Rituelen (Egypte - Naäman)
3. Geldoffers (Simon de Tovenaar)
4. Materie (Gewijde palen / beelden - Hosea 4:12)
5. Sex (Astarte - Venus)
6. Extase (Baal - Elia op de Karmel)
7. Onlogische offers (Moloch Deut. 18:9)
8. Mummerologiën (Babylon)
9. Schep je eigen wereld (Grieks denken)
10. Zelfverlossing (Oosterse religies Hosea 12:1)

In feite is dit alles terug te leiden tot drie hoofdgedachten:

- a. Men wil als God zijn
- b. Men zoekt macht in de geestelijke wereld (Dominantie, intimidatie en manipulatie)
- c. Men zoekt zelfverlossing (Positief denken, visualisering, auto-suggestie)

Citaat van een "zogenaamde christelijke" evangelist: *Je beseft niet welke kracht er in je schuilt Jij maakt de wereld zoals je wilt, Ja , je kunt je omstandigheden precies zo veranderen als je ze hebben wil!*

15 maar dan groeien(a) wij, ons aan de waarheid(b) houdende, in liefde(c) in elk opzicht(d) naar Hem toe, die het hoofd(e) is, Christus.

- a. 837 auxano, groeien, uitbreiden, groter worden
- b. 226 aletheuo, de waarheid spreken, -vertellen
- c. 26 agape, opofferende liefde
- d. 3956 pas, in alle opzichten, allen
- e. 2776 kephale, hoofd, = leiding gevend

Als we de waarheid gaan spreken, en ons toewijden aan de opofferende liefde, dan groeien we naar Hem toe in elk opzicht, die het hoofd is van de gemeente: Christus. Hier zien we een buitengewoon belangrijk principe van het evangelie: Waarheid en liefde. Liefde zonder waarheid is een leugen, waarheid zonder liefde is hard en meedogenloos.

16 En aan Hem ontleent(a) het gehele lichaam als een welsluitend geheel(b) en bijeengehouden(c) door den dienst(d) van al zijn geledingen(e) naar de kracht(f), die elk lid(g) op zijn wijze(h) oefent(i), dezen groei(j) des lichaams, om zichzelf op te bouwen(k) in de liefde.

- a. 3739 hos, wie, welke, wat
- b. 4883 sunarmologeō, samenstelling, -voeging
- c. 4822 sumbibazo, samengebonden, innerlijk verbonden

- d. 2024 epichoregia, voorziening, aanvulling
- e. 860 haphe, verbond, band, relatie
- f. 1753 energiea, sterk, efficiënt, bovennatuurlijke kracht
- g. 3313 meros, deel, part, portie
- h. 4160 poieo, maken, voortbrengen, tonen
- i. 838 auxesis, groei, uitbreiding
- j. 3619 oikodome, opbouw, stichting,

En het is in Christus dat we ontvangen eenheid, innerlijke verbondenheid, een relatie met elkaar, sterke bovennatuurlijke kracht, die elk lid, elk deel van het lichaam van Christus uitoefent, d.w.z. toont, (dit zijn onze daden), om het lichaam op te bouwen, uit te bouwen, te doen groeien in de opofferende liefde.

17. *Dit zeg ik dan en betuig(a) ik in den Here, dat gij niet langer moogt wandelen(b), zoals ook de heidenen wandelen, in de ijdelheid(c) van hun denken(d),*

- a. 3143 marturomai, getuigenis afleggen, een getuige oproepen
- b. 4043 peripateo, wandelen, leven
- c. 3153 mataiotes, ijdelheid, ver van waarheid, afwijkend
- d. 3563 nous, verstand, denken, perceptie

Heidenen (goyim) staan ver van de waarheid. Hun denken, hun waarnemen is dusdanig beïnvloed door de wereld, dat ze niet meer de werkelijke goddelijke waarden en normen begrijpen. Paulus beroept zich hier op Christus en verleent zo goddelijk gezag aan zijn woorden. Wereldsgezindheid kan en mag niet voortduren. Het moet afgelopen zijn daarmee!

18. *verduisterd(a) in hun verstand(b), vervreemd(c) van het leven Gods om de onwetendheid(d), die in hen heerst, om de verharding(f) van hun hart.*

- a. 4654 skotizo, overdekt met duisternis, verduisterd
- b. 1271 dianoia, denken, begrips-, voorstellingsvermogen,
- c. 526 appolotrio, verwijderd uit iemands gezelschap
- d. 52 agnoia, onwetendheid, gebrek aan kennis
- e. 4457 porosis, blindheid, hardheid (staar!)

Het wordt dan verder uitgelegd. Ze zijn overdekt met duisternis in hun begrips- en voorstellingsvermogen. Ze hebben een "double mind" of een "dirty mind". Ze herkennen het handelen van God niet meer en hebben zich zelf tot wet gemaakt. Zonder het te beseffen zijn ze daardoor ook verwijderd uit de tegenwoordigheid van God. Ze zijn onwetend van de goddelijke principes. Wel is het zo dat het moeilijk is geworden om hen te bereiken. Op hun hart is een eeltlaag gegroeid. Er is een vertroebeling gekomen. Het woord hier gebruikt drukt uit de ziekte op de ogen die wij "staar" noemen. We zien dit gebeuren bij oudere mensen, die zo moeilijk nog te winnen zijn voor Christus, omdat ze innerlijk hard geworden zijn.

19. *Zij hebben zich immers in hun verdoving(a) overgegeven(b) aan de losbandigheid(c) om gretig(d) winst te slaan uit allerlei onreinheid(e).*

- a. 524 apalgeo, verdoofd, ongevoeligheid, apathisch
- b. 3860 paradidomi, overgeven, zichzelf in iemands hand geven
- c. 766 aselgeia, wellust, excessen, bandeloosheid
- d. 4124 pleonexia, groot verlangen, gretig, hebzuchtig
- e. 167 akatharsia, onreinheid, weelderig, losbandig

Immers er is een ongevoeligheid gekomen en ze geven zichzelf over in de hand van de zonde, om hebzuchtig te leven in onreinheid, losbandigheid en weelde. In zekere zin hebben zij zich verkocht aan de zonde (Rom 7:14). Zij hebben zich er aan overgegeven en raken er ook door geobsedeerd. We zien ook dit zich manifesteren in verslavingen (bijv. gokken, sex, eten, drinken, drugs, gierigheid)

20. *Maar gij geheel anders: Gij hebt Christus leren(a) kennen.*

- a. 3129 manthano, leren, begrijpen, toenemen in kennis

In feite staat hier: Maar zo leerde Christus niet! Paulus roept ons op het onderwijs van Christus te volgen.

21. *Gij toch hebt van Hem gehoord en zijt in Hem onderwezen(a), gelijk dit de waarheid(b) is in Jezus, dat gij,*

- a. 1321 didasko, onderwijzen,
- b. 225 aletheia, waarheid, objectieve waarheid

Het onderwijs van Christus maakt ons vrij en leidt ons op het pad van de waarheid. Christus offer en Zijn uitspraken zijn objectief waar. Het is historisch betrouwbaar en geldig voor iedereen van alle tijden en plaatsen. Echte waarheid is alleen te kennen in Jezus Christus!

22. *wat uw vroegere(a) wandel betreft, den ouden(b) mens aflegt(c), die ten verderve(d) gaat, naar zijn misleidende(e) begeerten(f),*

- a. 4387 proteros, vroegere, hiervoor
- b. 3820 palaios, oud, te versleten om te dragen
- c. 659 apotithemi, wegleggen, opzij leggen
- d. 5351 phtheiro, vernietigd, bedorven
- e. 539 apate, misleiding
- f. 1939 epithumia, verlangen, begeerte

Direct wordt weer de tegenstelling genoemd tussen het oude en het nieuwe leven. Wat hiervoor gebeurt is, moet u afleggen, want dat behoort tot het oude. U hebt ontdekt dat het u niet bedekt en dat het u niet voorziet in uw behoefte aan bescherming.

23. *dat gij verjongd(a) wordt door den geest(b) van uw denken(c),*

- a. 365 ananeo, vernieuwing
- b. 4151 pneuma, Geest, geest,
- c. 3563 nous, denken verstand

De vernieuwing, of de verjonging van ons denken, duidt hier op de wedergeboorte. Door wedergeboorte wordt onze geest levend gemaakt en worden we vernieuwd in ons denken. Ons denken veranderd van karakter na onze wedergeboorte.

24. *en de nieuwen(a) mens aandoet(b), die naar (de wil van(c)) God geschapen is in waarachtige(d) gerechtigheid(e) en heiligheid (f).*

- a. 2537 kainos, nieuw, ongehoord, fris
- b. 1746 enduo, aantrekken, aangekleed worden
- c. 2596 kata, overeenkomstig
- d. 225 aletheia, waarheid, objectieve waarheid
- e. 1343 dikaiosune, gerechtigheid, geschikt voor bestemming
- f. 3742, hosiotes, heiligheid

Het beeld van kleding wordt vaker gebruikt, wanneer het gaat over de nieuwe mens aandoen. (Rom. 13:12,14, 2 Cor. 5:3, Gal. 3:27 (dopen is bekleed worden met Christus) Efez. 6:11,14, Col. 3:10,12,14, 1 Tess. 5:8). Christenen mogen staan in de waarheid en hoeven niet zoals in het sprookje "de kleren van de keizer" te dragen.

25. *Legt(a) daarom de leugen(b) af en spreekt(c) waarheid(d), ieder met zijn naaste(e), omdat wij leden(f) zijn van elkander.*

- a. 659 apotithemi, wegleggen, opzij leggen

- b. 5579 pseudos, leugen, "wat het niet is"
- c. 2980 laleo, spreken, zeggen, preken
- d. 225 aletheia, waarheid, objectieve waarheid
- e. 4139 plesion, buurman, vriend, iedere persoon
- f. 3196 melos, leden, deelhebbend aan

Christenen kennen de Waarheid (Jezus Christus), maar worden ook uitgedaagd om de waarheid te spreken. Doordat zij kennis krijgen van het Woord van God leren zij om de objectieve normen, waarden en principes van God toe te passen in hun leven. Daarnaast dienen zij een verlangen te hebben om in subjectieve zin ook de waarheid te zoeken en te spreken. Veel christenen hanteren waarden en normen die pseudo zijn. Ze hanteren een vals beeld van het evangelie en misleiden daardoor zichzelf en de mensen om hen heen. Heel vaak komt dit voort uit rationalisaties die geïnspireerd zijn op de principes van de wereld. Deze tekst laat ons ook zien dat we de waarheid moeten gaan leren spreken omdat wij deelhebben aan anderen. Als wij de waarheid niets spreken, missen we niet alleen zelf het doel, maar ook de ander! We dragen daarin verantwoordelijkheid. We moeten het aandurven om eerlijkheid te betrachten en los van personen, de waarheid te spreken. Het begrip waarheid wat hier gebruikt wordt heeft in zich objectieve waarheid. Veel christenen hanteren (veelal onbewust) situationele waarheid en daaruit vloeit de situationele ethiek voort. Iets is alleen maar waar in een bepaalde situatie. Op ethisch gebied zien we de grenzen dan snel vervagen en de eerbied voor het leven wordt dan van een nieuwe lading voorzien.

26. *Geraakt(a) gij in toorn, zondig(b) dan niet: de zon mag niet over een opwelling(c) van uw toorn ondergaan;*

- a. 3710 orgizo, boos worden, geprovoceerd tot boosheid
- b. 264 hamartano, niet zondigen, niet ingaan op verleiding
- c. parogismos, wraak, verontwaardiging, ergernis

Geprovoceerd tot boosheid, of geërgerd, verontwaardigd, of "gewoon" boos geworden, het maakt voor Paulus niet echt uit. Hij geeft het meer dan praktische advies om met deze sterke emotie direct af te rekenen. Deze tekst is heel helder. Het is mogelijk en begrijpelijk om boos te worden, maar ga niet in op de verleiding om dan meer te zeggen dan verantwoord is, of door beslissingen te nemen die anders niet genomen zouden zijn. Als we boos worden, dan moeten we daar dezelfde dag mee klaar komen. Belijdt het wanneer er iets fout gegaan is, zeg het ronduit, of herstel het en blijf er niet mee rond lopen. Wanneer boosheid ook bij ons blijft, dan rooft dit soms onze slaap, maar veel erger nog, we gaan er mee op de loop in onze gedachten. Rationalisaties worden geboren, waardoor we steeds meer onze handelwijze goedpraten of beredeneren. Vaak leidt dit tot boosaardigheid of een opening voor de duivel om door ons heen een ander kwaad te doen.

Paulus citeert in dit gedeelte Ps. 4: 5: *wees toornig, maar zondigt niet*. Opmerkelijk is dat het hier gaat om een Psalm die in de avond gezongen wordt.

We kunnen inzicht krijgen in het thema boosheid door te onderzoeken hoe God daar mee omgaat.

- God wordt toornig vanuit Zijn jaloersheid (Deut. 6:15)
- Dienen van andere goden leidt Gods toorn in (Deut. 31:17, Joz.23:16, 2 Kron. 24:18)
- God geeft vaak geen uitvoering aan zijn toorn (Hos. 11:9, Micha 7:18)
- Gods toorn is rechtvaardig en gericht op herstel. (Mozes mag niet over de Jordaan, maar krijgt wel een vergezicht over het land (Deut. 4:21,22 + Deut. 34:1)
- Gods woede is verterend (Deut 4:24, Hebr. 12:29)
- Gods toorn is niet eeuwig voor wie Hem vrezen (Ps. 103:9-13)

We lezen drie keer dat Jezus boos werd. Twee keer gaat het over de zelfde gebeurtenis, nml de tempelreiniging (Matth. 21:12 en Mark. 11:15) De derde keer is in Mark. 3:5 waar Hij in de synagoge de mensen aanspreekt en een verschrompelde hand geneest. Hij is dan bedroefd en met toorn (gr. orge) kijkt Hij rond. Tot twee keer toe wordt genoemd dat Hij bedroefd was over de verharding van hun hart.

Enkele voorbeelden van boosheid die "goed" is geweest:

1. Wanneer de tempel tot een rovershol gemaakt wordt (financieel misbruik in de gemeente) Zie de reiniging van de tempel door Christus (Matth. 21:12 en Mark. 11:15)
2. Wanneer mensen hun hart verhardden. Jezus in de synagoge (Mark. 3:5)
3. Jacob werd boos over zijn miskenning door Rachel, omdat zij geen kinderen kreeg (Gen. 30:2)
4. Mozes die de stenen tafelen vernietigd en het gouden kalf stuk maakt (Exod. 32:19)
5. Jonathan die in toorn ontbrandt over de houding van Saul (moord/verraad)

De raad die in Jacobus 1:19-21 gegeven wordt is buitengewoon praktisch:

- *Snel zijn om te horen (goed luisteren!)*
- *langzaam om te spreken (weeg je woorden)*
- *langzaam tot toorn. (beheers je zelf)*

want de toorn van een man brengt geen gerechtigheid voor God voort. Legt dus af alle vuilheid en alle uitwas van boosheid en neemt met zachtmoedigheid het in u geplante woord aan, dat uw zielen kan behouden.

Gods antwoord op toorn (boosheid) is zachtmoedigheid. Vrouwen kunnen de toorn van hun man bedaren door wijze zachtmoedigheid. Gods toorn wordt afgewend door gebed, het stellen van een daad, gehoorzaamheid, het doden van de schuldige en verzoening.

De bijbel verbindt toorn en boosheid aan de man. 1 Tim 2:8 spreekt er over dat Paulus wil: "dat de mannen op iedere plaats bidden met opheffing van heilige handen, zonder toorn en twist. " (Wellicht is het Paulus al niet ontgaan dat veel broederlijke twisten in de gemeenten slechts voortkomen uit hoogmoed en jalouzie.)

Tot slot: Spreuken 15: *Een zacht antwoord keert de grimmigheid af, maar een krenkend woord wekt de toorn op.*

27. en geef(a) den duivel(b) geen voet(c).

- a. 1325 didomi, geven, garanderen
- b. 5117 topos, plaats, ruimte, toestemming, mogelijkheid
- c. 1228 diabolos, duivel, valse beschuldiger, aanklager

Boosheid is een sterke emotie en roept vaak onze minder prettige kant op. Satan maakt daar gebruik van en blaast dit vuurtje graag aan. Door boos te blijven geven we de duivel ruimte en toestemming om in ons leven te werken. De gevolgen zijn vaak schrikbarend. Boosheid van mensen heeft gezinnen kunnen verwoesten, en erger nog: wereldoorlogen in gang gebracht. (Haman werd gemotiveerd door boosheid om het volk Israël te vernietigen Ester 3:5) Als aanklager van de broeders weet de duivel als geen ander hoe hij wrok, bitterheid of verongelijkte gevoelens wakker kan houden in u. Breek er mee en geef de duivel geen ruimte.

28. wie een dief(a) was stele niet meer(b), maar spanne(c) zich liever in om met zijn handen(d) goed werk(e) te verrichten, opdat hij iets kan mededelen(f) aan den behoeftige(g).

- a. 2813 klepto, een diefstal plegen
- b. 3371 meketi, hierna niet meer
- c. 3123 mallon, beter, lieverd. 5495 cheir, hand, ondersteuning
- e. 2872 kopiao, uitputtend werken,
- f. 3330 metadidomi, mededelen, geven
- g. 5532/2192 chreia /echo, nood/behoefte hebbend

Nu iemand christen is geworden mag hij van nu af niet meer stelen, maar moet zich tot uitpuittens toe in spannen om z'n werk goed te verrichten, maar daarbij moet hij/zij niet alleen aan zich zelf denken of z'n eigen gezin, maar ook aan anderen. Inspanning is nooit ego-centrisch, maar richt zich op de ander. We hebben pas genoeg, wanneer een ander ook genoeg heeft! Als we niets bijdragen in de nood van anderen, dan werken we blijkbaar niet hard genoeg in de ogen van Paulus.

29. *Geen liederlijk(a) woord kome uit uw mond, maar als gij een goed(b) (woord) hebt, tot opbouw(c), waar dit nuttig(d) is, opdat zij, die het horen(e), genade ontvangen(f).*

- a. 4550 sapos, slecht, rot, bedorven, waardeloos, onbruikbaar
- b. 18 agathos, bruikbaar, weldadig, goed
- c. 3619 oikodome, opbouwend, stichtend
- d. 1325 didomi, geven, garanderen
- e. 191 akouo, horen, gehoor geven, waarnemen
- f. 5485 charis, genade, dankbaarheid, vreugde

We mogen geen slechte of bedorven taal gebruiken wordt hier letterlijk gezegd. De bedoeling is dat we bruikbare, d.w.z. zinvolle woorden gebruiken, met een doel en betekenis voor anderen. Het moet opbouwend zijn, waardoor anderen vreugde krijgen in hun leven en de genade van God ervaren. Het mag niet zo zijn dat we oude koeien uit de sloot halen of anderszins maar zaken uit het verleden blijven noemen.

30. *En bedroeft(a) den Heiligen Geest Gods niet, door wien gij verzegeld(b) zijt tegen den dag der verlossing(c).*

- a. 3076 lupeo, verdrietig maken, leed veroorzaken,
- b. 4972 sphragizo, verzegelen, zegel plaatsen op
- c. 629 apolutrosis, verlossing, bevrijding

Het bedroeven van de Heilige Geest dient onderscheiden te worden van de zonde tegen de Heilige Geest. Is het eerste een beperken van de invloed van de Heilige Geest in ons leven, het tweede is een onvergeeflijke daad. Velen realiseren zich niet dat Gods Geest de Heilige Geest is die in ons woont. Indien wij zondigen met gedachten, daden, woorden, of met ons lichaam (ongezonde gewoonten of overspel) dan betrekken wij daarbij de Heilige Geest die in ons woont. Het is goed om te mediteren over welk verdriet dit bij God veroorzaakt, wanneer wij zo met Hem omgaan in ons leven. Als persoon vormen wij de tempel van de Heilige Geest, als gemeente vormen wij het Lichaam van Christus. Daarom kunnen we, niet alleen persoonlijk, maar ook als gemeente Gods Geest bedroeven. We zien dat in Openb. 2: 5. De kandelaar, beeld van de werking van Gods Geest, wordt dan weggenomen in de gemeente van Efeze als zij zich niet bekeren. De zonde tegen de Heilige Geest is een onvergeeflijke zonde. (Matth. 12:22-32) Dit evenals de loochening van de kruisiging van Christus door degenen die eerst verlicht zijn geweest. (Hebr. 6:4-6 en Hebr. 10:26-29) Merk op dat in deze gedeelten het werk van de Heilige Geest verbonden wordt met het offer van Christus aan het kruis!

31. *Alle bitterheid(a), gramschap(b), toorn(c), getier(d) en gevloek(e) worde uit uw midden gebannen(f), evenals alle kwaadaardigheid (g).*

- a. 4088 pikria, bitterheid, gal, bittere wortel
- b. 2372 thumos, toorn, gramschap, boosheid, kokende boosheid
- c. 3709 orge, wraak, toorn, boosheid
- d. 2906 krauge, schreeuwen, luid protesteren, uitroepen
- e. 988 blasphemia, godslastering, schelden
- f. 142 airo, opheffen, weggenomen, weggedragen
- g. 2549 kakia, boosaardigheid, kwaad met voorbedachte rade

We moeten elke infiltratie in de gemeenschap van de heiligen van bitterheid, toorn, wraak, schreeuwen, luid protesteren, schelden en godslasteren wegdragen. Er staat letterlijk dat we het moeten opheffen en wegdragen. Het behoort geen plaats onder ons te hebben. Daarnaast dienen we

ook op te passen voor de suikerzoete vormen van boosaardige opzet om mensen op een vriendelijke manier buiten spel te zetten of te manipuleren. Wie zich aan deze principes houdt zal zich zelf de nodige discipline op moeten leggen. Weinig zuurdesem verontreinigt het gehele brood (1 Cor. 5). Blijkbaar is dit soort gedrag voldoende reden voor de Heilige Geest om zich terug te trekken.

32. *Maar weest jegens elkander vriendelijk(a), barmhartig(b), elkander vergevend(c) zoals God in Christus u(d) vergeving geschonken (c) heeft.*

- a. 5543 chrestos, vriendelijk, goed, goedheid, plezierig
- b. 2155 eusplagchnos, zachtaardig, medelijdend,
- c. 5483 charizomai, vergeving, geven, vrijmoedig geven
- d. 1438 heautou, zichzelf, elkaar

Geef elkaar vrijmoedig vergeving. Niet benepen, met allerlei randvoorwaarden, maar van harte! Opnieuw wordt verwezen naar het feit dat we onze bereidheid tot vergeving moeten relateren aan de wijze waarop God ons zelf vergeving geschonken heeft. Dat is de norm en niet ons verduisterd werelds denken.

Verwerking

Stel u zelf de volgende vragen, of voer de opdracht uit:

1. Welke opdrachten geeft Paulus aan de mensen in Efeze in dit hoofdstuk. Schrijf ze op en lees ze eens hard op voor u zelf!
2. Hoe zou u de verzen 15 en 16 uit willen leggen aan een jonger kind.
3. Wat is de sterkste motivatie voor christenen om te zoeken naar en het beleven van eenheid met andere christenen?
4. Maak een overzicht van reactiewijzen voor de bekering en daarna. (vs. 18-32)
5. Hoe kunnen we groeien als Gods gezin in het elkaar beter leren kennen?
6. Hoe kunnen we als Een Lichaam leren om onze levens te delen met elkaar
7. Boos worden zonder te zondigen? Welke praktische suggesties kunnen we elkaar daarin geven.